แนวทางการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นในระดับประถมศึกษา อำเภอบ้านโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2

THE GUIDELINES FOR CLASSROOM MANAGEMAENT OF MULTI-GRADE IN PRIMARY EDUCATION AT BANKHOK DISTRIC UNDER UTTARADIT PRIMARY EDUCATION AREA OFFICE 2

[1]กิติพัฒน์ คำภู่, [2]ชลายุทธ์ ครุฑเมือง และ [3]สุรเชษฐ์ บุญยรักษ์

[1]Kitiphat Khamphu, [2]Chalayuth Khrootmuang and [3]Surachet Bunyarak

[1]มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, ประเทศไทย

[1]Uttaradit Rajabhat University, Thailand

[1]Witsanu4654@gmail.com

Received :December 5,2024; **Revised** :January 15, 2025; **Accepted** :January 29,2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยในครั้งนี้ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น และ เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ กลุ่มเป้าหมายได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน จำนวนทั้งสิ้น 44 คน และผู้บริหาร ครูวิชาการ ครูผู้สอนโรงเรียนวัดปากไพร ศึกษานิเทศก์ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนทั้งสิ้น 13 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นโดยภาพรวมด้านบุคลากรสูงที่สุด รองลงมาเป็นด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่วนด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี

---

[1] นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

[2] อาจารย์ ดร. สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

[3] อาจารย์ ดร. สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

มีปัญหาและความต้องการต่ำที่สุด 2) แนวทางในการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น มีจำนวน 5 ด้าน ดังนี้ การบริหารจัดการด้านบุคลากร การบริหารจัดการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การบริหารจัดการด้านการจัดสภาพแวดล้อม การบริหารจัดการด้านการด้านการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลและการบริหารจัดการทางด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี และข้อ 3) แนวทางการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การบริหารจัดการชั้นเรียน; การจัดชั้นเรียนแบบคละชั้น; ระดับประถมศึกษา

Abstract

This research aimed to study the problems of managing multi-grade classrooms and needs of multi-grade classroom management, to study the guidelines for managing multi-grade classrooms, and 3) evaluate the appropriateness and feasibility of the guidelines for managing multi-grade classrooms. The research instruments included a questionnaire, an interview, and an evaluation of the appropriateness and feasibility. The sample groups were school directors, teachers (total 44 people), and administrators, academic teachers, teachers at Wat Pak Phrai School, educational supervisors, and experts (total 13 people). The data were analyzed using percentages, means ($\overline{X}$) and standard deviations (S.D.). The research results found that 1) the problems and needs of multi-grade classroom management overall, the personnel aspect was the highest, followed by the learning activity organization aspect, while the use of media and technology had the lowest problems and needs. 2) The guidelines for multi-grade classroom management consisted of 5 aspects: personnel management, learning activity organization management, environmental management, supervision, monitoring, and evaluation management, and media and technology 3) The guidelines for managing multi-grade classrooms were found to be highly appropriate and feasible.

Keywords : Classroom management; Multi-grade classrooms; Primary education

บทนำ

โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอบ้านโคก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 มีโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คน จำนวน 11 โรงเรียน จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 13 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่มีครูผู้สอนไม่ครบชั้นเรียน ครูมีภาระงานหน้าที่ความรับผิดชอบหลายด้าน ส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการติดตามช่วยเหลือนักเรียนไม่บรรลุผลตามมาตราฐานของหลักสูตร เมื่อพิจารณาผลการทดสอบระดับชาติ RT NT O-NET ในปีการศึกษา 2565 โดยภาพรวมของเขตพื้นที่การศึกษา พบว่ามีผลการทดสอบต่ำกว่าระดับสังกัด ระดับจังหวัด และระดับประเทศ สะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ยังขาดแนวทางในการบริหารจัดการชั้นเรียน จากการติดตามและประเมินผลของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 พบว่ามีปัญหาคล้ายคลึงกัน 4 ด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ปัญหาด้านการสอนครู หลักสูตรและ แผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับนักเรียน และเทคนิค วิธีการ สื่อการสอน รวมทั้งแหล่งการเรียนรู้มีจำนวนจำกัด ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ต่ำไปด้วย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2, 2566,น.11 - 13) และแนวทางการบริหารจัดการชั้นเรียน ที่มีอยู่ทั่วไปยังไม่สอดคล้องกับบริบทของอำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่เป็นโรงเรียนบนพื้นที่สูง ห่างไกลจากเขตพื้นที่การศึกษา อยู่ในถิ่นทุรกันดาร การคมนาคมไม่สะดวก และยังมีชายแดนติดกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จึงทำให้การบริหารจัดการชั้นเรียนไม่บรรลุผลตามที่ควรจะเป็น

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นในระดับประถมศึกษาอำเภอบ้านโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 จึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและต้องการที่จะศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นในระดับประถมศึกษา อำเภอบ้านโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นในระดับประถมศึกษาอำเภอบ้านโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2

2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นในระดับประถมศึกษา อำเภอบ้านโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2

3. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นในระดับประถมศึกษา อำเภอบ้านโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู ในอำเภอบ้านโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 และผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นจำนวน 57 คน

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 11 คน และครูผู้สอนระดับประถมศึกษา จำนวน 33 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 13 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยการกำหนดเกณฑ์การคัดเลือก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถามโดยสร้างเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาจากแนวคิดที่ต้องการศึกษาโดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale 5 ระดับและตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open-end Questions)

3.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและสถิติต่างๆ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าสถิติ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าความเชื่อมั่น จากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา(Cronbach's Alpha Coefficient) ในทำแบบสอบถาม และค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)โดยรวม รายด้านเพื่อนำไปอธิบายข้อมูลในรูปแบบตารางต่อไป

ผลการวิจัย

แนวทางการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นในระดับประถมศึกษา อำเภอบ้านโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 มีผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นในระดับประถมศึกษา อำเภอบ้านโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2

สภาพปัญหาและความต้องการของการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นในระดับประถมศึกษา	สภาพปัญหา			ความต้องการ			ผลต่างของสภาพปัญหากับความต้องการ	
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	ที่
1. การบริหารจัดการด้านบุคลากร	4.43	0.40	มาก	4.62	0.33	มากที่สุด	0.19	1
2. การบริหารจัดการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.46	0.46	มาก	4.63	0.34	มากที่สุด	0.18	2
3. การบริหารจัดการด้านการจัดสภาพแวดล้อม	4.45	0.35	มาก	4.50	0.50	มากที่สุด	0.06	4
4. การบริหารจัดการด้านการด้านการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผล	4.41	0.53	มาก	4.50	0.53	มากที่สุด	0.09	3
5. การบริหารจัดการทางด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี	4.48	0.35	มาก	4.53	0.48	มากที่สุด	0.05	5
เฉลี่ยรวม	**4.44**	**0.42**	**มาก**	**4.55**	**0.43**	**มากที่สุด**		

จากตารางที่ 1 พบว่า ด้านที่มีผลต่างจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดดังนี้ ลำดับที่ 1 การบริหารจัดการด้านบุคลากร ($\overline{X}$ = 0.19) ลำดับที่ 2 การบริหารจัดการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 0.18) ลำดับที่ 3 การบริหารจัดการด้านการด้านการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผล ($\overline{X}$ = 0.09) ในลำดับสุดท้าย

2. แนวทางการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นในระดับประถมศึกษา อำเภอบ้านโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 สรุปได้ดังต่อไป

2.1 การบริหารจัดการด้านบุคลากรส่งเสริมให้ครูและบุคลากร ได้รับการพัฒนาตนเองจากการอบรมและศึกษาดูงานที่มีพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจในการสอนแบบคละชั้นใน

ระดับประถมศึกษา และส่งเสริมให้มีคุณสมบัติของการเป็นครู ที่มีใจรักเด็ก เข้าใจความแตกต่างเฉพาะบุคคลและวัยของผู้เรียน มีทัศนคติเชิงบวก เหมาะสมในการเป็นครูอย่างแท้จริง

2.2 การบริหารจัดการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ครูและบุคลากร ให้มีการจัดทำหลักสูตรใหม่ศึกษาตัวชี้วัดที่เหมือนกัน นำมาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้หลากหลายเหมาะสมกับวัยเป็นไปตามมาตราฐาน เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เช่น Active Learning โดยเน้นการเรียนรู้แบบกลุ่มพี่ดูแลน้องและเพื่อนช่วยเพื่อน

2.3 การบริหารจัดการด้านการจัดสภาพแวดล้อมส่งเสริมให้ครูและบุคลากร จัดการกับพื้นที่ภายในและภายนอกห้องเรียน ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นความสะดวกสบายสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ โดยการแบ่งพื้นที่ให้ชัดเจน มีการจัดมุมต่างๆ เช่น มีมุมสงบ มุมทำงานเดี่ยว มุมทำงานคู่ มุมทำงานกลุ่มย่อย มีมุมใช้สื่อและมุมค้นคว้า ห้องเรียนสะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ ปลอดภัย มีป้ายนิเทศแสดงผลงานของนักเรียน มีสื่อและเทคโนโลยีให้นักเรียนได้เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา

2.4 การบริหารจัดการด้านการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผล ส่งเสริมให้ครูและบุคลากร จะต้องมีการประชุมวางแผนร่วมกัน ทั้งผู้นิเทศผู้รับการนิเทศเพื่อให้เข้าใจถึงจุดประสงค์ของการนิเทศ และประเด็นการนิเทศ จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศและตารางการนิเทศ มีการจัดทำคู่มือการนิเทศ มีการนิเทศกำกับติดตามอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยการนิเทศแบบกัลยาณมิตร และสะท้อนผลเพื่อนำไปปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.5 การบริหารจัดการด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีสนับสนุนและชี้แนะให้ครูและบุคลากร ขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการทำสื่อและเทคโนโลยี สร้างคู่มือการใช้สื่อ ทะเบียนผลิตสื่อ การเก็บข้อมูลสถิติการใช้สื่อและเทคโนโลยี และตรวจสอบสภาพสื่อและเทคโนโลยีที่สามารถใช้งานได้

3. ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นในระดับประถมศึกษา อำเภอบ้านโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 แสดงดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นในระดับประถมศึกษา อำเภอบ้านโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 โดยภาพรวม

ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปของแนวทางการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นในระดับประถมศึกษา	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. การบริหารจัดการด้านบุคลากร	4.65	0.31	มากที่สุด	4.61	0.29	มากที่สุด
2. การบริหารจัดการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.75	0.31	มากที่สุด	4.69	0.36	มากที่สุด
3. การบริหารจัดการด้านการจัดสภาพแวดล้อม	4.79	0.35	มากที่สุด	4.67	0.41	มากที่สุด
4. การบริหารจัดการด้านการด้านการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผล	4.79	0.35	มากที่สุด	4.76	0.33	มากที่สุด
5. การบริหารจัดการทางด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี	4.80	0.40	มากที่สุด	4.65	0.51	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	**4.76**	**0.34**	**มากที่สุด**	**4.68**	**0.38**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 2 ข้างต้น นำแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ เก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการชั้นเรียนในระดับประถมศึกษา อำเภอบ้านโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการชั้นเรียนในระดับประถมศึกษา อำเภอบ้านโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นในระดับประถมศึกษา อำเภอบ้านโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 พบว่า ด้านที่มีผลต่างจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดดังนี้ ลำดับที่ 1 กาบริหารจัดการด้านบุคลากร ลำดับที่ 2 การบริหารจัดการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และลำดับที่ 3 การบริหารจัดการด้านการด้านการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑิชา พาโทน (2566, น.77) แนวทางการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นในระดับปฐมวัย เครือข่ายกลุ่มโรงเรียน ไร่อ้อย-ดารา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการจัดครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

พิริยาพร สายช่วย (2565, น.174) กลยุทธ์การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยรวมด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับดังนี้ กลยุทธ์การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาด้านงบประมาณ รองลงมา กลยุทธ์การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาด้านบุคคล กลยุทธ์การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาด้านอาคารสถานที่ และกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาด้านวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศรัณยา ภูลสวัสดิ์ (2561, น.62) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ครรชิด ก้อนพรหม (2562, น.48) ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในกลุ่มอำเภอพานทอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย อันดับแรกได้แก่ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา รองลงมาคือด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลลักษณ์ วชิรสกุลโชค (2562, น.75) รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการจัดการศึกษาสำหรับเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบน พบว่า สภาพการนิเทศของภายในโรงเรียนขนาดเล็กด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ วิธีการดำเนินงานของการนิเทศ ด้านที่มีความจำเป็นต่ำสุดคือหลักการของการนิเทศ

2. ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นในระดับประถมศึกษา อำเภอบ้านโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ซึ่งประกอบด้วยทั้งหมด 5 ด้าน ผู้วิจัยขออภิปรายผลจำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 การบริหารจัดการด้านบุคลากร ส่งเสริมให้ครูและบุคลากร ได้รับการพัฒนาตนเองจากการอบรมและศึกษาดูงานที่มีพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจในการสอนแบบคละชั้นในระดับประถมศึกษา และส่งเสริมให้มีคุณสมบัติของการเป็นครู ที่มีใจรักเด็ก เข้าใจความแตกต่างเฉพาะบุคคลและวัยของผู้เรียน มีทัศนคติเชิงบวก เหมาะสมในการเป็นครูอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิริยาพร สายช่วย (2565, น.213) กลยุทธ์การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า บุคลากรมีการพัฒนาตนเองส่งผลต่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ให้ความร่วมมือในการทำงานเสียสละ ทำงานเป็นทีม สร้างความสามัคคี มีความมุ่งมั่น มีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ประจำและงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ ตลอดจนบุคลากรเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี

2.2 การบริหารจัดการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากร ให้มีการจัดทำหลักสูตรใหม่ศึกษาตัวชี้วัดที่เหมือนกัน นำมาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้หลากหลาย เหมาะสมกับวัยเป็นไปตามมาตราฐาน เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เช่น Active Learning โดยเน้นการเรียนรู้แบบกลุ่มพี่ดูแลน้อง และเพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญประกาย สุขสังข์ (2563, น.133) สภาพและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานครูในสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ควรสร้างแรงจูงใจให้ครูพัฒนาความรู้และฝึกทักษะการใช้สื่อเทคโนโลยีด้วยตนเองอย่างสร้างสรรค์ เพื่อวางแผนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนซึ่งครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ควรมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการใช้เทคโนโลยีสื่อไอซีทีและนวัตกรรมทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้นวัตกรรมที่ถูกเลือกมาใช้มากที่สุด คือการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม DLTV

2.3 การบริหารจัดการด้านการจัดสภาพแวดล้อม ส่งเสริมให้ครูและบุคลากร จัดการกับพื้นที่ภายในและภายนอกห้องเรียน ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เน้นความสะดวกสบาย สามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ โดยการแบ่งพื้นที่ให้ชัดเจน มีการจัดมุมต่างๆ เช่น มีมุมสงบ มุมทำงานเดี่ยว มุมทำงานคู่ มุมทำงานกลุ่มย่อย มีมุมใช้สื่อและมุมค้นคว้า ห้องเรียนสะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ ปลอดภัย มีป้ายนิเทศแสดงผลงานของนักเรียน มีสื่อและเทคโนโลยีให้นักเรียนได้เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริกาญน์ แก้วคำไสย์ (2565, น.104) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนยุคใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า การจัดการชั้นเรียนต้องออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้เหมาะสม ติดตั้งอุปกรณ์เทคโนโลยีเทคโนโลยีหรือสื่อมัลติมีเดียครบทุกห้องเรียน จัดโต๊ะ เก้าอี้ ในห้องเรียนหลากหลายรูปแบบ ห้องเรียนสะอาดมีความปลอดภัย บรรยากาศมีความเป็นอิสระของการเรียนรู้ นิเทศติดตามการจัดห้องเรียนทุกภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง พัฒนาห้องเรียนสู่ห้องเรียนคุณภาพ โดยการใช้เทคโนโลยีร่วมด้วยอย่างสร้างสรรค์

2.4 การบริหารจัดการด้านการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผล ส่งเสริมให้ครูและบุคลากร จะต้องมีการประชุมวางแผนร่วมกัน ทั้งผู้นิเทศผู้รับการนิเทศเพื่อให้เข้าใจถึงจุดประสงค์ของการนิเทศ และประเด็นการนิเทศ จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศและตารางการนิเทศ มีการจัดทำคู่มือการนิเทศ มีการนิเทศกำกับติดตามอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยการนิเทศแบบกัลยาณมิตร และสะท้อนผลเพื่อนำไปปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ครรชิต ก้อนพรหม (2562, น.67) ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในกลุ่มอำเภอพานทอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ด้านการนิเทศภายในต้องมีการจัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศภายในของโรงเรียน และกำหนดปฏิทินการนิเทศให้ชัดเจน จัดอบรมบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและเพิ่มพูนศักยภาพทั้งในด้านเทคนิคเทคนิคและวิธีการนิเทศ และจัดให้มีการนำผลการนิเทศมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

2.5 การบริหารจัดการด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี สนับสนุนและชี้แนะให้ครูและบุคลากร ขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการทำสื่อและเทคโนโลยี สร้างคู่มือการใช้สื่อ ทะเบียนผลิตสื่อ การเก็บข้อมูลสถิติการใช้สื่อและเทคโนโลยี และตรวจสอบสภาพสื่อและเทคโนโลยีที่สามารถใช้งานได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แววตา ชุ่มอิ่ม (2562, น.84) แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า ด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม ในการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ครูรายงานผลการใช้สื่อสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา และคณะกรรมการกำกับติดตามการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน

3. ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นในระดับประถมศึกษา อำเภอบ้านโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุดและความเป็นไปได้อยู่ในระดับ มากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นในระดับประถมศึกษา โดยการศึกษาค้นคว้าหลักการแนวคิดทฤษฎีและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำองค์ความรู้ที่ได้มายก ร่าง แนวทางการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นในระดับประถมศึกษา อำเภอบ้านโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2แล้วนำไปให้ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ ได้ร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ซึ่งปรากฏว่าสามารถ นำไปสู่การปฏิบัติได้ สอดคล้องกับแววตา ชุ่มอิ่ม (2562, น.1) แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า สถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยการจัดจัดหาสื่อและสนับสนุนให้เข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีรวมไปถึงการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาต้องมีการกำกับติดตามกำหนดการดำเนินงานอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมส่งเสริมให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนและมีการสรุปผลเพื่อพัฒนาปรับปรุงจัดทำหลักสูตรในการจัดการเรียนการ

สอนให้เชื่อมโยงกับหลักสูตรสถานศึกษามีการประเมินผลการใช้หลักสูตรวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงและมีกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

โรงเรียนควรนำแนวทางบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นในระดับประถมศึกษาอำเภอบ้านโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในและพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นในระดับประถมศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นได้ดังนี้

1. การบริหารจัดการด้านบุคลากรส่งเสริมให้ครูและบุคลากร ได้รับการพัฒนาตนเองจากการอบรมและศึกษาดูงานที่มีพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจในการสอนแบบคละชั้นในระดับประถมศึกษา และส่งเสริมให้มีคุณสมบัติของการเป็นครู ที่มีใจรักเด็ก เข้าใจความแตกต่างเฉพาะบุคคลและวัยของผู้เรียน มีทัศนคติเชิงบวก เหมาะสมในการเป็นครูอย่างแท้จริง

2. การบริหารจัดการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ครูและบุคลากร ให้มีการจัดทำหลักสูตรใหม่ศึกษาตัวชี้วัดที่เหมือนกัน นำมาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้หลากหลายเหมาะสมกับวัยเป็นไปตามมาตรฐาน เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เช่น Active Learning โดยเน้นการเรียนรู้แบบกลุ่มพี่ดูแลน้อง และเพื่อนช่วยเพื่อน

3. การบริหารจัดการด้านการจัดสภาพแวดล้อมส่งเสริมให้ครูและบุคลากร จัดการกับพื้นที่ภายในและภายนอกห้องเรียน ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เน้นความสะดวกสบายสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ โดยการแบ่งพื้นที่ให้ชัดเจน มีการจัดมุมต่างๆ เช่น มีมุมสงบ มุมทำงานเดี่ยว มุมทำงานคู่ มุมทำงานกลุ่มย่อย มีมุมใช้สื่อและมุมค้นคว้า ห้องเรียนสะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ ปลอดภัย มีป้ายนิเทศแสดงผลงานของนักเรียน มีสื่อและเทคโนโลยีให้นักเรียนได้เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา

4. การบริหารจัดการด้านการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลส่งเสริมให้ครูและบุคลากร จะต้องมีการประชุมวางแผนร่วมกัน ทั้งผู้นิเทศผู้รับการนิเทศเพื่อให้เข้าใจถึงจุดประสงค์ของการนิเทศ และประเด็นการนิเทศ จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศและตารางการนิเทศ มีการจัดทำคู่มือการนิเทศ มีการนิเทศกำกับติดตามอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยการนิเทศแบบกัลยาณมิตร และสะท้อนผลเพื่อนำไปปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

5. การบริหารจัดการด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีสนับสนุนและชี้แนะให้ครูและบุคลากร ขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการทำสื่อและเทคโนโลยี สร้างคู่มือการใช้สื่อ ทะเบียนผลิตสื่อ การเก็บข้อมูลสถิติการใช้สื่อและเทคโนโลยี และตรวจสอบสภาพสื่อและเทคโนโลยีที่สามารถใช้งานได้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *ห้องเรียนสร้างสรรค์.* กรุงเทพฯ: สถาบันแปลหนังสือ.

ครรชิต ก้อนพรหม. (2562). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในกลุ่มอำเภอพานทอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.

เพ็ญประกาย สุขสังข์. (2563). *สภาพและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานครูในสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 .* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

พิริยาพร สายช่วย. (2565). *กลยุทธ์การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

มณฑิชา พาโทน. (2566). *การบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นในระดับปฐมวัย เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนไร่อ้อย-ดารา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

วิไลลักษณ์ วชิรสกุลโชค. (2562). *รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการจัดการศึกษาสำหรับเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบน.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

แววตา ชุ่มอิ่ม. (2562). *แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ศิริกาญน์ แก้วคำไสย์. (2565). *แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนยุคใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2. (2565). *แผนปฏิบัติการการประจำปี พ.ศ.2565.* อุตรดิตถ์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2.